

Biblická hodina (BH) pre dospelých, Bratislava,
Legionárska 6,

štvrtok: 30. 1. 2025, 18.00 h, cyklus: Rút, téma:

Rút 3. kapitola

„¹ Potom jej povedala svokra Noémi: Dcéra moja, nemám ti vyhľadať domov, aby si sa mala dobre? ² Ved' Bóaz, s ktorého dievkami si bola, je náš známy. Ajhľa, tejto noci previeva jačmeň na humne. ³ Umy sa a natri masťou, obleč si rúcho a zíd' do humna. Nedaj sa však poznať tomu mužovi, kým neprestane jesť a piť! ⁴ Keď si ľahne, všimni si to miesto, na ktoré si ľahne; potom príd', odkry prikrývku na jeho nohách a ľahni si. On ti potom povie, čo máš robiť. ⁵ Odpovedala jej: Urobím všetko, čo mi hovoríš. ⁶ Potom zišla do humna a urobila všetko, čo jej prikázala svokra. ⁷ Keď sa Bóaz najedol a napil - bol v dobrej nálade a šiel si ľahnúť na kraj hĺby obilia - tíško prišla, odkryla prikrývku na jeho nohách a ľahla si. ⁸ Okolo polnoci sa ten muž strhol, a keď sa nahol, hľa: pri jeho nohách ležala žena. ⁹ Spýtal sa: Kto si? Odpovedala: Som Rút, tvoja služobnica. Rozostri okraj svojho plášt'a na svoju služobnicu, lebo si odkupujúci príbuzný. ¹⁰ Vtedy povedal: Nech ťa požehná Hospodin, dcéra moja! Svojou poslednou láskou si prekonala svoju lásku na začiatku, pretože si nešla ani za chudobnými ani za bohatými mládeňcami. ¹¹ Teraz sa však neboj, dcéra moja! Urobím ti všetko, čo si želáš. Ved' všetci moji spoluobčania vedia, že si statočná žena. ¹² Teraz, pravda je, že som odkupujúcim príbuzným, ale je ešte bližší odkupujúci, ako som ja. ¹³ Tejto noci prenocuj tu, a ak ráno bude chcieť uplatniť svoje príbuzenské právo, dobre, nech ho uplatní. Ak ho však nebude chcieť uplatniť, potom ho uplatním ja - akože žije Hospodin! Lež až do rána! ¹⁴ I ležala pri jeho nohách až do rána. Potom vstala skôr, ako niekto môže spoznať iného, lebo povedal: Nech sa nedozvedia, že táto žena prišla do

humna! ¹⁵ A dodal: Daj sem plášť, ktorý máš na sebe, a podrž ho! Podržala ho. Potom nameral šesť mier jačmeňa a naložil jej ho. A ona odišla do mesta. ¹⁶ Keď prišla ku svokre, tá sa jej spytovala: Čo je s tebou, dcéra moja? Oznamila jej všetko, čo jej učinil onen muž. ¹⁷ Povedala: Týchto šesť mier jačmeňa mi dal, lebo mi povedal: Nemôžeš sa vrátiť naprázdno ku svojej svokre! ¹⁸ Potom jej Noémi povedala: Čakaj, dcéra moja, kým sa nedozvieš, ako sa to skončí, lebo onen muž si neodýchne, kým to dnes neskončí.“

1. Sotva bolo niečo horšie

Údel vdovy ani dnes nie je jednoduchý. No **v staroveku ženu sotva mohlo stretnúť čosi horšie, ako ovdovieť.** Vyhlíadka vdovy do budúcnosti bola zlá a vdovy spravidla veľmi chudobné. **Vyvažovať** to malo nariadenie o nepozberaní úrody z celého poľa, aby **vdovy mali možnosť paberkovať.** A najmä **zákon o švagrovskom manželstve.** Podľa neho si najbližší príbuzný zosnulého manžela má vdovu zobrať a postarať sa o ňu. **Noémi** nemyslí na seba, ale na svoje nevesty, ktorým radí vrátiť sa k ich príbuzným. **Modlí sa:** „Nech vám Hospodin dá najst' spočinutie, každej v dome jej manžela“ (Rút 1, 9). Orpa napokon urobí podľa Noéminých slov. Rút však Noémi sľúbi, že pôjde s ňou a iba smrť ju rozlúči so svokrou (1, 16 - 17).

2. Hľadať dobro druhých

Rút hľadá dobro pre Noémi. Noémi hľadá dobro pre Rút. Jedna pre druhú sú si darom.

Noémi myslí na budúcnosť Rúť. Je si vedomá, že hoci sa im počas žatvy dostalo pomoci od Bóaza, predsa ich **existencia a zázemie sú nestabilné.** Kto by chcel byť odkázaný iba na láskavosť druhých? Noémi túži, aby sa jej milá nevesta Rúť nemusela po celý život iba pretíkať – nemusela žiť z ruky do úst. Veď keby Noémi zomrela, kto by sa o Rúť postaral? Ak bol údel vdov ťažký, pre vdovu cudzinku ešte ťažší. Noémi chce

aby Rúť bola „na poriadku“. Aby sa pre Rúť našlo riešenie, v ktorej sa jej postavenie upokojí a stabilizuje. Taktne, formou otázok Noémi naznačuje Rúť, že potrebuje oporu, ktorou by pre Rúť bol manžel.

3. Modlitba a čin

Noémi sa modlila (1, 9) za svojej nevesty: „*Nech vám Hospodin dá najst' spočinutie, každej v dome jej manžela.*“ Teraz prechádza k činu.

Modlitba nevyučuje našu aktivitu. Psychológ Jaro Křivohlavý mladým odporúčal modliť sa za svojho budúceho manžela/lku, ale aj chodiť na miesta, kde by ho/ju bolo možné stretnúť. Noémi síce na jeho prednáškach nebola, ale konala presne podľa onej rady: povzbudzuje Rúť, aby **šla šťastiu naproti.** Vyhodnotila Boázovo milosrdné konanie k Rúť ako prejav Hospodinovej priazne a **radí Rúť vstúpiť do týchto potvorených dverí.** Hoci je zrejmé, že rozdiely medzi Rúť a Bóazom boli veľké: ona chudobná vdova, cudzinka, on zámožný muž, rešpektovaný v komunite.

4. Ženské zbrane alebo?

To, čo sa odohráva ďalej, **je potrebné vnímať pomermi v starovekej spoločnosti, vtedajšej kultúry, nie našimi dnešnými očami.** Noémi radí Rúť, aby sa umyla, natrela masťou a pekne obliekla. Navonok to pôsobí ako používanie ženských zbraní, lešť či intriga, no čistota, **príjemná vôňa a upravený vzhľad by nemalo byť nič špeciálne pre toho, kto chce byť iným príjemný aj v súčasnej dobe. Šťastie praje pripraveným.** Noémi o živote čosi vie. Rúť sa má priblížiť k Bóazovi, až keď bude najedený a ľahne si. Potom si má Rúť ľahnúť k Bóazovým *nohám*. Hebrejský výraz označuje *celú dolnú časť* tela. Spojenie: „*nedaj sa však poznať tomu mužovi*“ je v Biblii často použitý pre intímny styk muža so ženou. No k intimite nedošlo. Veď tu nejde predovšetkým o romantickú erotickú scénu, ale o rodinnú záležitosť. O vynaliezavý spôsob, ako Rúť Bóaza požiadala o ochranu. O pripomenutie mu jeho zodpovednosti najst' jej niekoho, kto by bol jej zástancom, resp., aby sa ním stal sám. Teda nie ženské zbrane, ale **fantázia lásky. Lásky, ktorá je vynaliezavá a odvážna.** Aj keď jeden k druhému už čosi cítili, neskočili do intímneho vzťahu, ktorý im zatiaľ neprináleží. – Poučné aj pre súčasnosť.

5. Paralela

V konaní Rút môžeme vidieť určitú paralelu s Ester. V snahe zachrániť Židov v Perzskej ríši pred genocídou prekročí krásna Ester, manželka perzského kráľa, pravidlá protokolu kráľovského dvora, ktoré zakazovali, aby bez predvolania kráľom niekto prišiel pred jeho tvár. Statočná Ester riskovala, že jej neohlásená audiencia u kráľa sa obráti proti nej. **Rút** ide tiež odvážne do tmy v ústrety misii, ktorej úspešný koniec nie je zaručený. **Snúbi sa v nej statočnosť s ochotou počúvať Noémi i s dávkou pokory.**

6. To je ale prekvapenie!

Bóaz sa okolo polnoci strhol. Bolo to pre neho riadne „prekvapko“, keď pri ňom ležala žena. Na jeho otázku: „Kto si?“, sa Rút identifikuje ako jeho služobnica. Vetu: „*Rozostri okraj svojho pláštá na svoju služobnicu*“ treba chápať nielen v doslovnom význame, ale aj v prenesenom slova zmysle: ako prosbu o Bóazovu ochranu, či o manželstvo. Iste, **bolo tu aj riziko odmietnutia, potupenia, pohanenia, no Rút je ochotná niest' ho.**

Rút od Bóaza žiada, aby sa stal jej mužom v nádeji, že na svet privedú syna, ktorý poniesie meno Machlóna – zosnulého manžela Rút. Ich nádejné prvé dieťa by teda dedilo majetok pre Noémi.

Pre Bóaza bola prítomnosť Rút v jeho blízkosti prekvapením. Milým prekvapením pre Rút je Bóazova vlúdna odpoveď. Ide **o požehnanie**

cudzinky (v. 10), **v ktorom Bóaz vyslovuje Hospodinovo meno.**

7. Pochvala

Bóaz vraví Rút: „*Svojou poslednou láskou si prekonala svoju lásku na začiatku, pretože si nešla ani za chudobnými ani za bohatými mládencami.*“ Cení si jej lásku, ktorú Rút preukázala Noémi, keď sa rozhodla byť jej oporou. Zároveň riskovala, že sa už nevydá. Bóaz si cení aj to, že **Rút mu svoju žiadosť nepredostrela zo sebeckých pohnútok. Nehľadala šťastie u mladých mužov, ale u staršieho Bóaza, ktorý môže byť pre ňu „vykupiteľom“ a môže sa postarať aj o starnúcu Noémi.** A Rút zachová meno svojho zosnulého muža Machlóna. Keby hľadala manžela mimo príbuzenstva, ten by nebol povinný postarať sa o Noémi. **Rút nemyslí len na seba, ale aj na šťastie svojej svokry. Za túto obetavú lásku dostáva od Bóaza pochvalu.**

8. Love story sa trochu komplikuje

Bóaz Rút ubezpečí, aby sa nebála. Súhlasí so sobášom, no je tu **bližší príbuzný**, kto má naň prednostné právo. Meno tohto muža sa nedozvieme. Zrejme preto, že **si nezaslúži, aby bol menovaný, pretože nedokáže splniť svoju povinnosť a konať milosrdne.** Naproti tomu **Rút je príkladom, ako si má počínať súca žena** (por. Prísl. 31, 10 – 31).

9. Šesť je skoro sedem

Bóaz koná nielen ako džentlmen, ale ako Boží muž. Neposiela Rút k svokre v noci, aby sa jej nestalo niečo nebezpečné. No pred briezdením Rút odchádza, aby nevznikli klebety. **Bóaz chráni Rút, ako Jozef chránil Máriu** pred verejnou hanbou. Podľa Židov sa ráno začína vtedy, keď je taká viditeľnosť, že sa ľudia dokážu rozoznať. Rút neodchádza od Bóaza s prázdnyimi rukami. Dá jej toľko jačmeňa, že jej ho musí pomôcť vyložiť na chrbát. Nech Noémi a Rút nehladujú. **Nech Rút vie, že s Bóazom nebude trieť biedu.** Sedem je číslo plnosti. Šesť je skoro sedem. Tým, ako by Bóaz „napísal“ Rút „jačmenný Liebesbrief“. **Už sme skoro v cieli, ešte kúsok a dospejeme k sedmičke, k naplneniu.**

Zároveň Bóaz ďalej koná energicky a neodkladne. – Presne ako to povedala Noémi (v. 18).

10. Skrytý aktér

Zdalo by sa, že aktérmi v tejto 3. kap. sú iniciatívna, múdra, životom skúsená Noémi, odvážna, poslušná a pokorná Rút a veľkorysý, čestný Bóaz. Nejde tu však o premyslený či prefíkaný plán. **Hnacou silou príbehu** nie je hľadanie vlastného prospechu, ale **Božia prozreteľnosť. Za ľudským konaním je milosrdný Hospodin a Jeho múdre vedenie.** Boh

si neraz používa profánne záležitosti, aby konal svoje dielo a uskutočnil svoj plán záchrany.

11. Príbeh ukazujúci na Krista

Hoci Pán Ježiš Kristus nebol spomenutý, **pri čítaní tohto príbehu nemožno na Ježiša nemyslieť. Obetoval seba, stal sa naším Vykupiteľom, hoci bol bohatý, schudobnel pre nás, aby ste my zbohatli Jeho chudobou** (2K 8, 9). **Patríme Jemu. Noémi, Rút aj Bóaz kráčajú Ježišovou cestou.** Ísť po nej pozýva tento príbeh aj nás. Amen.

S použitím: Juraj Bándy: *Kniha Rút* (vyd. Univerzita Komenského, Bratislava 2015); Saša Jacobea: *Rút*, (vyd. BIBLION, Praha 2023); Libor Bednár: *Rút - príbeh o láske, odvahe a vernosti* (vyd. Transcius, Liptovský Mikuláš 2024); *Výklady k SZ II* (vyd. KNA, Kostelní Vydří 1996); *Průvodce životem: Jozue - Rút* (vyd. IBS a Luxpress, Praha 1997); **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár**